

Jesu dåb

“Jesu dåb” eller “Theofanien” kaldes denne ikon. Motivet med Jesu dåb er naturligvis let at få øje på - og Theofani betyder gudsåbenbaring. Ved denne lejlighed, hvor Kristus underkaster sig alle menneskelivets betingelser, møder vi for første gang i Det nye testamente åbenbaringen af den treenige Gud: Fra skyen lyder Faderens røst, Helligånden giver sig til kende som en due og Kristus er det centrale motiv.

Duen får os til at tænke på Syndfloden og på Noahs ark, hvor det netop hedder: “Da floden havde rensset verden, vendte duen tilbage med oliegrenen” - som et tegn på, at jorden igen var blevet beboelig for mennesker.

Den samme symbolik - vandet som renselse - ligger også gemt i dåben: “I den (arken) blev nogle

få, nemlig otte, sjæle frelst gennem vand, der er et forbillede på det vand, som nu frelser også jer, nemlig dåben” (Hebr. 3, 20 og 21).

Kirken ved udmærket godt, at den treenige Gud lever i et lys, ingen kan komme nær, som intet

menneske har set, ej heller kan se" (1. Tim. 6, 16). Derfor slår Johannes af Damaskus også fast: "Jeg maler ikke et billede af den usynlige Gud, men jeg tegner et billede af Guds "kød". Guds søn, som er blevet synlig". Derfor er Gud Fader kun tegnet med en "cirkel" øverst i ikonen. Jvf. cirklen som symbol for helheden (Treenigheden) i forbindelse med omtalen af Rublevs treenighedsikon.

Dertil kommer et direkte "citat" fra Rublevs ikon - de tre engle i højre side af dåbsikonen, der direkte viser tilbage til den anede første "åbenbarelse" af Treenigheden. Der er nogen vaklen med hensyn til antallet af engle. Der kan være 2 eller tre engle - måske endda fire eller endnu flere. De kan, som her, være udstyret med håndklæder til at tørre Jesus efter dåben, men jeg opfatter hentydningen til Rublevs den gammeltestamentlige treenighed som den autentiske.

Det er bemærkelsesværdigt og vigtigt, at Kristus på det nærmeste er nøgen på mange af ikonerne. Det understreger, at han udtømte sig selv i selvhengivende kærlighed til skabningen og til mennesket. "Barmhjertige Frelser, som tager på dig Adams nøgenhed som en helligheds klædning" - visende den fuldstændige ydmyghed og underkastelse under menneskelivets betingelser. Derfor findes også på mange af disse ikoner et lille træ med en økse ved roden for at gøre Johannesdåben - omvendelsesdåben - nærværende i situationen. (Matt. 3, 10)

Vi bliver mindet om ordene fra Det nye Testamente. "Da han var i guddomsskikkelse, holdt han det ikke for et røvet bytte at være Gud lig, - men han gav afkald og tog tjenerskikkelse på og blev mennesker lig. Og da han i fremtræden fandtes som et menneske, ydmygede han sig selv og blev lydige til døden, ja, døden på et kors."

Uden vand kan intet spire og grønnes. Uden vand bliver jorden gold og ufrugtbar - en udtørret ørken. "Jorden var øde og tom", fortælles der om skabelsen, men da lod Gud en kilde vælde frem, der vandede jordens flade og gjorde den frugtbar.

Men vandet kan også være det farlige, det truende, der bærer døden og undergangen i sig. Derfor indeholder skabelsesberetningen også først billedet af Gud, der tvinger vandet tilbage og sætter grænser for det - at det ikke skal tilintetgøre og udlette det spirende liv. Dåben har også denne dobbelthed i sig. Vandet som billede af de mørke dæmoniske kræfter, der truer med at gøre vort liv øde og tomt. Vandet som symbol på vækst, fornyelse og genfødsel. Undergangens hav og livets kildevæld.

Ser vi på selve jordanflodens vand, lægger vi mærke til, at vandet rejser sig op omkring ham, så der bliver som en tør sti midt gennem vandet. Sådan som det skete ved overgangen over Rødehavet (2. Mos. 14, 20), og da man krydsede Jordanfloden (Jos. 3, 13) ind til det forjættede land.

Ikonens opbygning og struktur viser den samme tvedeling, når vi betragter det tørre land ved flodens bredder. En voldsom kløft mellem livets land og de dødes rige, som vi møder i forbindelse med myten om syndefaldet. Den kløft, som Kristus i påskens korsfæstelse og opstandelse bygger bro over med sit kors. Jævnfør opstandelsesikonen - Anastasis - under påskeikonerne.

Ingen lever livet uden at fornemme denne dobbelthed i sin egen tilværelse. Derfor kan Paulus også sammenligne dåben med at dø. At dø med Kristus, for at vi med ham kan oprejses til at leve et helt nyt liv.